

Borgbjerg: Til de Udtalelser, der faldt fra det ærede Medlem, der nu havde Ordet (J. C. Christensen), om, at Lovforslaget i sin foreliggende Form er ganske uantageligt for Folketinget, kan jeg ganske slutte mig. Ja, det ærede Medlem kunde jo endogsaa tænke sig den Mulighed, at de nuværende ukomplette Menighedsraad faldt helt bort, selv om han beklagede det og fandt, det vilde volde praktiske Vanskeligheder. Jeg kan derom sige, hvad der jo ikke er Tingets Medlemmer, i hvert Fald dem, der sad her i 1903, ubekendt, at vi fra vor Side ikke i saa høj Grad vilde beklage, om de tvungne Menighedsraad faldt bort. Vi stemte imod dem 1903. Vi stod ikke blot paa det socialdemokratiske Programs Standpunkt; men vi stod paa den kirkelige Frihedsopfattelse, som i hvert Fald i en svunden Tid havde stærkt Tilhold her i Tinget, og mærkeligt nok, kan jeg sige, og beklageligt nok var det den afdøde Repræsentant fra Verninge, Harald Holm, og mig, der omtrent stod som de eneste Repræsentanter for Frihedsstandpunktet paa dette Omraade. Faldt de obligatoriske Menighedsraad bort, vilde vel Følgen blive, at hvor der var Trang til dem, oprettede man frivillige Menighedsraad. Det var der jo ikke noget som helst i Vejen for.

Jeg har det Indtryk, og det er blevet bestyrket ved Udtalelser, der faldt under Valgene baade i 1906 og 1909, og ved Ytringer, private Samtaler og Presseudtalelser, at der i dette Øjeblik er langt mere Lydhørhed her i Tinget, og jeg tror i dets Flertal, for den gamle kirkelige Frihedsopfattelse, end der var i 1903. Jeg tror, Kirkelovene af 1903 bleve gennemførte paa et Tidspunkt, hvor bogstaveligt talt dette Tings Flertal og næsten alle dets Medlemmer havde glemt Folketingets gamle Standpunkter fra 70'erne og 80'erne, men at Gennemførelsen af disse Love har bevirket, at den gamle Opfattelse er levet op igen og er ved at trænge frem, saaledes at, naar vi nu skulde til at lovgive paa disse Omraader, vilde Aanden ganske sikkert blive en noget anden end den, der gennemsyrede Kirkelovene af 1903.

Men vor Modstand mod dette Lovforslag, som er vedtaget i Landstinget, retter sig selvfølgelig ligesom fra det ærede Medlem fra Ringkøbings Side særlig mod § 2. Jeg gør der opmærksom paa, at en Forlængelse af det kirkelige Udvalg, som det her foreslaas af Landstinget, er noget endnu værre end det, der skete i 1903. Det var dog kun en samtidig Vedtagelse

af to Love, en om Menighedsraad og en om et kirkeligt Udvalg — et kirkeligt Udvalg, som dog kun havde den rent midlertidige Opgave at stille Forslag om en Kirkeforfatning. Det var altsaa en Lov om en Kommission; men vedtager man Lovforslagets § 2, som den nu er vedtagen af Landstinget, saa bliver det ikke en Kommission, men en permanent Institution, en Kirkerigsdag, der ogsaa efter Landstingets Forudsætning er uløseligt knyttet til de obligatoriske Menighedsraad, altsaa noget helt andet. Og det bliver en Kirkerigsdag, der ikke blot kan sammenkaldes, naar Kultusministeren ønsker det, men som kan sammentræde paa eget Initiativ. Det er saaledes noget meget værre end det, Folketinget vedtog her i 1903.

Nu sagde det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) ganske vist, at Forslagets § 2 i og for sig er umulig, fordi der ikke er knyttet nogen Bevilling til den. Det ærede Medlem fra Ringkøbing gaar ud fra, og det kan være, han har Ret deri, at man ikke kan tænke sig, at i hvert Fald de gejstlige Medlemmer af denne Kirkekommission vilde gøre et Arbejde uden at faa Vederlag derfor; ellers kunde man vel nok tænke sig, at de traadte sammen og gjorde Arbejdet gratis. Det er muligt, det ærede Medlem har Ret i, at det er en utænkelig Tanke, i hvert Fald for de gejstlige Medlemmers Vedkommende, men det kunde dog alligevel, i hvert Fald rent teoretisk, tænkes. I alt Fald vilde det kirkelige Udvalg faa en Ret til efter eget Initiativ, d. v. s. efter Ønske fra $\frac{1}{3}$ af Medlemmerne, at træde sammen. Ogsaa af den Grund maa jeg anse § 2 i den foreliggende Skikkelse for ganske uacceptabel.

Ærede Medlemmer ville vide, at det kirkelige Udvalg har været Statskassen en meget dyr Institution. Det har vistnok været den dyreste Kommission, vi nogen Sinde have haft. Det kirkelige Udvalg kostede i 1904—05 efter Statsregnskabet 49,600 Kr., i 1905—06 44,467 Kr. og i 1906—07 78,467 Kr. Mage til dyr Kommission har man vistnok aldrig haft, og jeg henstiller til en vis Presse, som er stærk i at kritisere „Ben“ — d. v. s., naar Venstremænd tage dem, men aldrig var saa bedrøvet, naar Højre skrabede alle „Benene“ til sig — og som maaske har Ret i denne Kritik, at den, naar den vil kritisere Kommissioner og Bensamling og den Slags, saa ikke ganske glemmer, ikke ganske overser, at det kirkelige Udvalg altsaa har kostet os mellem et halvt og et helt Hundrede